

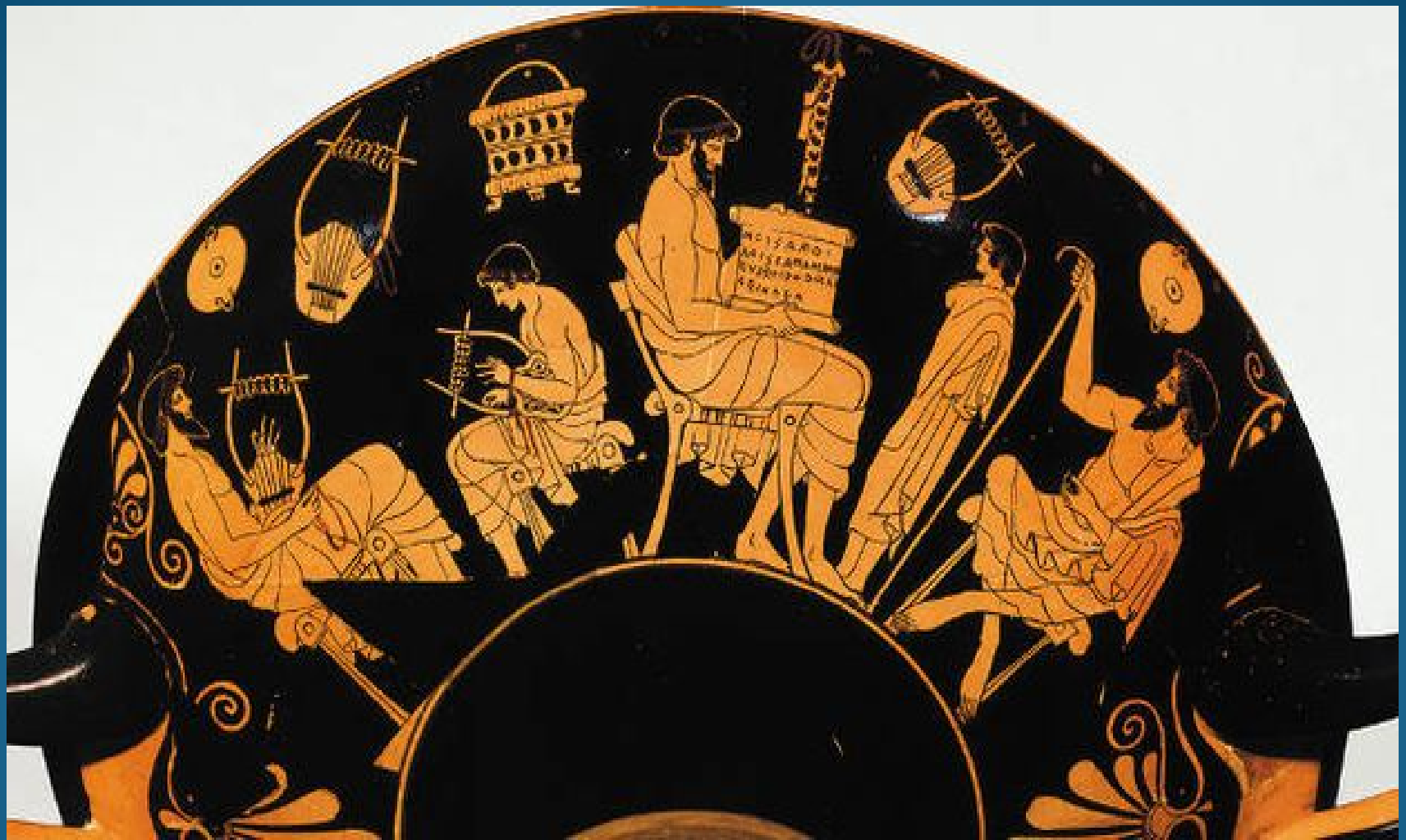
Σύγχρονο Λαϊκό Πανεπιστήμιο Δήμου Νέας Σμύρνης

Δρ. Δέσποινα Μωραΐτου

Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ο πολιτισμός ως καθρέφτης
αλλά και φάρμακο της λύπης
στην αρχαία Ελλάδα

ΟΜΗΡΟΣ

- ❖ Οι θεοί όρισαν στους φοβισμένους ανθρώπους, να ζουν μέσα στη θλίψη, ενώ οι ίδιοι είναι απαλλαγμένοι από αυτήν.
- ❖ Η λύπη είναι μάταιη, γιατί κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει από τη μοίρα.
- ❖ Ο Αχιλλέας λέει στον Πρίαμο να αντέξει τον πόνο για τον θάνατο του Έκτορα, γιατί με τα δάκρυα δεν θα αναστήσει το παιδί του.

Αριστοτέλης, *Ηθικά Νικομάχεια*: «Είναι παρηγορητικός ο φίλος και με την παρουσία του και με τα λόγια του».

Ευριπίδης: Όπως κάθε αρρώστια έχει το φάρμακό της, έτσι για τον άνθρωπο που βρίσκεται σε θλίψη φάρμακο είναι ο καλός λόγος των φίλων.

ΗΣΙΟΔΟΣ

Ο ευρισκόμενος σε θλίψη άνθρωπος τη λησμονεί
με την ακρόαση του αοιδού,
ο οποίος υμνεί τους θεούς
και ψάλλει τη δόξα
των ανθρώπων.

ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

- ❖ Οι θεοί έδωσαν στους ανθρώπους ως *φάρμακο* για τις αθεράπευτες συμφορές τους την ισχυρή υπομονή.
- ❖ Ο άνθρωπος δεν πρέπει ούτε να χαίρεται πολύ με τα καλά ούτε να λυπάται υπερβολικά με τα κακά, αλλά να γνωρίζει ποιος ρυθμός επικρατεί στα ανθρώπινα.

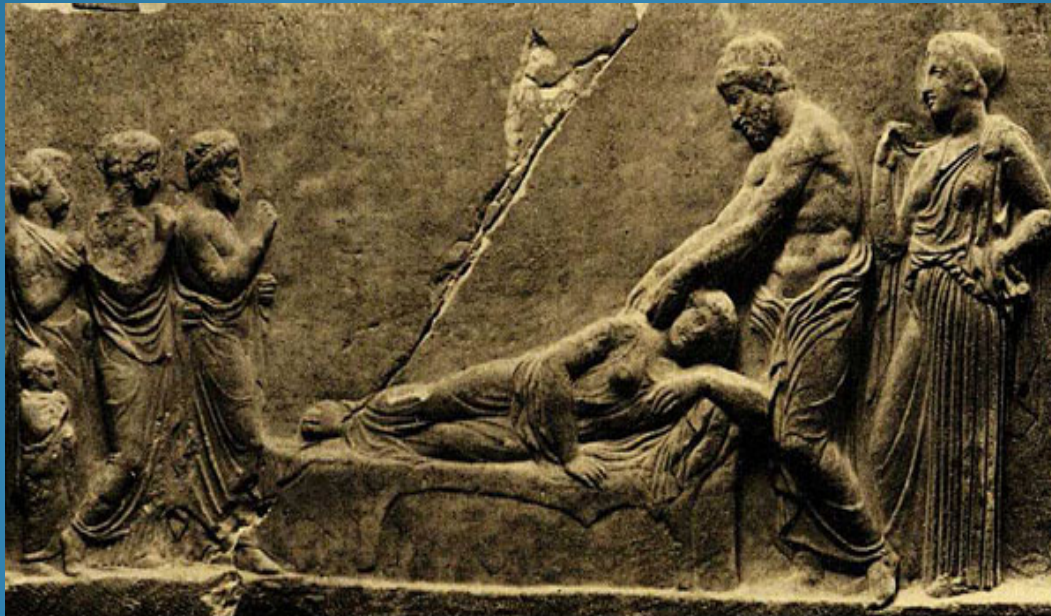

ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ

Άλλους τους καταλαμβάνουν τα θλιβερά γηρατειά,
άλλους τους καταβάλλουν ελεεινές αρρώστιες ...

ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ

Μαύρες μοίρες στέκουν δίπλα στον άνθρωπο,
άλλη φέρνοντας τα οδυνηρά γηρατειά κι άλλη το θάνατο.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ Ο ΚΕΙΟΣ

Όταν είσαι άνθρωπος μην πεις ποτέ τι θα γίνει αύριο,
ούτε βλέποντας κάποιον ευτυχισμένο να πεις για πόσο χρόνο
θα είναι ακόμη, γιατί η μετακίνηση είναι πιο γρήγορη
κι από της γοργόφερης μύγας.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

Είναι εφήμερος, ποιος ξέρει τι είναι
και τι δεν είναι ο άνθρωπος;
Είναι σκιάς όναρ, το όνειρο μιας σκιάς.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

Όλοι υπόκεινται από κοινού στη μοίρα.

Άδικα εχθρεύονται τον θάνατο οι άνθρωποι, αφού αυτός είναι η μεγαλύτερη προστασία από πολλές συμφορές.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Η δύναμη της μοίρας είναι φοβερή και δεν μπορούν να ξεφύγουν από αυτήν ούτε ο πλούτος ούτε η πολεμική δύναμη ούτε οι πύργοι ούτε τα θαλασσόδαρτα μαύρα καράβια.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Κανείς άνθρωπος δεν έχει γεννηθεί που να μην πονά...
Γιατί πρέπει να στενάζουμε για εκείνα
που σύμφωνα με τη φύση πρέπει να ξεπερνάμε;

ΤΙΜΟΚΛΗΣ

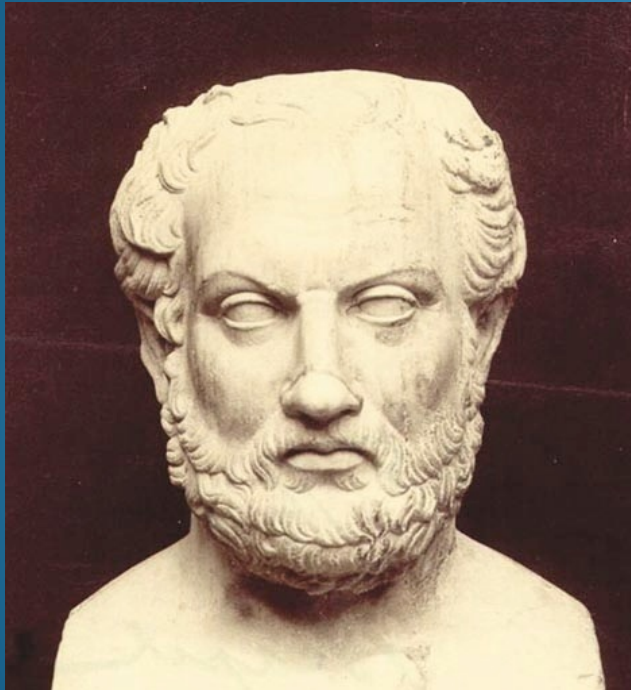
Ο άνθρωπος, ζῶον ἐπίπονον
από τη φύση του,
χρησιμοποιεί
τα δραματικά έργα
ως παρηγοριά
για τα βάσανά του...

ΓΟΡΓΙΑΣ

Έλένης έγκώμιον: ο λόγος δυνάστης μέγας, που μπορεί να προκαλέσει ή να παύσει ισχυρά συναισθήματα, όπως τη λύπη, τη χαρά, τον έλεο και τον φόβο.

Επιτάφιος του Περικλή: ψύχραιμη αντικειμενικότητα
και ελευθερία από συναισθηματισμό.

Πρέπει να δείξετε καρτερία!

Αναξαγόρας: μαθαίνοντας
τον θάνατο των παιδιών του,
είπε: «ήξερα ότι τους γέννησα
θνητούς».

ΠΛΑΤΩΝ

Ο φιλόσοφος παρομοιάζεται με ιατρό.

ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΝ

- ❖ Ο άνθρωπος να τηρεί μετριοπάθεια απέναντι στη δυστυχία.
- ❖ Το καλύτερο μέσο θεραπείας για να ξεπεράσει κανείς τον πόνο είναι ο λόγος και η συνείδηση της θνητότητας του ανθρώπου.

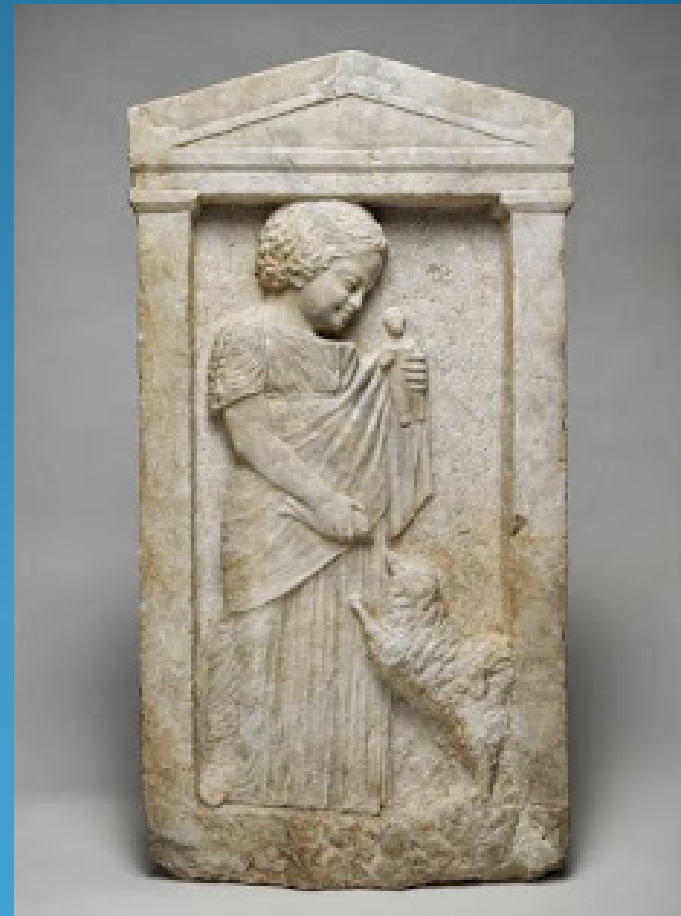
ΣΤΩΙΚΟΙ

- ❖ Η φιλοσοφία παραλληλίζεται με την ιατρική και έχει ως αντικείμενό της τη θεραπεία της ψυχής.
- ❖ Η πραγματική θεραπεία της ψυχής ήταν η *ἀπάθεια* που κατακτά ο σοφός.
- ❖ Οι υπερβολές των ψυχικών παθών είναι νοσήματα, όπως τα *ἀρρωστήματα* του σώματος.

ΠΑΝΑΙΤΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΣ

- ❖ Στόχος είναι ο μετριασμός και όχι η εκρίζωση των παθών.
- ❖ Η ευδαιμονία δεν συναρτάται με τα εξωτερικά αγαθά, αλλά με την ψυχική στάση που είναι υπεράνω κάθε ατυχίας, ακόμη και του θανάτου.

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

- ❖ Η απαλλαγή από τον σωματικό πόνο και την ψυχική ταραχή είναι όροι της ευδαιμονίας.
- ❖ Ο θάνατος δεν πρέπει να τρομάζει τον άνθρωπο, γιατί, όταν αυτός έρχεται, ο άνθρωπος παύει να υπάρχει.

*Disfor. Telemaco era immerso nella più cupa,
viene consolato da Teoclasto sacerdote di Apollo.
Paoli f. Roma.*

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

